

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE13381

[Total No. of Pages : 1

[6573]-1001

F.Y.B.Ed. (Special)

MARATHI (मराठी)

SEDU-101-T : मानवी वाढ व विकास
(Human Growth and Development)
(2025 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 40

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) निबंधवजा प्रश्न 12 गुणांचे असून उत्तर 300-330 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 4) लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येक 4 गुणांचे असून उत्तर 100-130 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 5) उत्तरांसाठी दिलेल्या शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळाव्यात.

प्र.1) गर्भविकास: गर्भधारणा टप्पे व गर्भविकासावर प्रभाव करणारे विविध घटक स्पष्ट करा.

[12]

किंवा

विकासाच्या प्रक्रियेत विविध स्तरावरील खेळाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.2) पौगंडावस्थेत विकासाच्या दृष्टीने होणारे विविध बदल स्पष्ट करा.

[12]

किंवा

पौगंडावस्थेतील विकासावर सामाजिक, सांस्कृतिक, व राजकीय वातावरणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) मानसिक स्वास्थ्याची संकल्पना व घटक
- ब) व्यवसाय मार्गदर्शन
- क) इड, इगो, सुपरइगो
- ड) ZPD - झोन ऑफ प्रॉक्झीमल डेव्हलपमेंट
- इ) विकासाची क्षेत्रे
- फ) विकासाचे टप्पे

[6573]-1002

F.Y. B.Ed. (Special Education) (Hearing Impairment)

**SEDU-102-T : समकालीन भारत आणि शिक्षण
(2025 Pattern) (Semester - I)**

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
 - 2) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 - 3) निबंधवजा प्रश्न 12 गुणांचा असून उत्तर 300-330 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 4) लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी 4 गुणांचे असून उत्तर 100-130 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 5) उत्तरासाठी दिलेल्या शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळण्यात.

प्रश्न 1) दिव्यांग व्यक्ती अधिनियम (PWD Act 1995) थोडक्यात स्पष्ट करा. [12]

किंवा

आर. सी. आय कायदा (1992) थोडक्यात स्पष्ट करून भारतीय पुनर्वास परिषदेची कार्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतीय शैक्षणिक प्रणालीतील सार्वत्रिक प्रवेश, शाळेत टिकवून ठेवणे आणि सार्वत्रिक पटनोंदनी या संकल्पना स्पष्ट करा. [12]

किंवा

शिक्षणाची समान संधी म्हणजे काय हे स्पष्ट करून समान ते विषयक संविधानातील तरतुदी थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणत्याही चार) [16]

- अ) शिक्षकांचा व्यावसायिक विकास
- ब) प्राथमिक स्तरांवरील शिक्षणातील आव्हाने
- क) महात्मा गांधीचे शिक्षण विषयक विचार
- ड) शिक्षणाचा व्युत्पत्ती अर्थ
- इ) विभिन्नतेची संकल्पना व प्रकार
- फ) लिंग समानता (SDG5)

[6573]-1003

F.Y.B.Ed. (Special)

INTRODUCTION TO DISABILITIES

SEDU-103-T : दिव्यांगत्वाची ओळख

(2025 Pattern) (Semester - I) (Hearing Impairment)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 40

- सूचना :**
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) निबंधवजा प्रश्न 12 गुणांचे असून उत्तर 300-330 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 4) लघुतरी प्रश्न प्रत्येक 4 गुणांचे असून उत्तर 100-130 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 5) उत्तरांसाठी दिलेल्या शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळाव्यात.

प्र.1) दिव्यांग व्यक्ती हक्क कायदा, 2016 (RPWD Act, 2016) मधील 21 निर्दिष्ट दिव्यांगत्व व त्यांचे शैक्षणिक परिणाम स्पष्ट करा. [12]

किंवा

दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी असमर्थनीय वातावरण कसे अडथळा ठरते याविषयी माहिती लिहा. [12]

प्र.2) श्रवणदोषाची वैशिष्ट्ये प्रकार व शैक्षणिक परिणाम थोडक्यात स्पष्ट करा. [12]

किंवा

मस्तिष्कदोष असलेल्या मुलाची वैशिष्ट्ये व शैक्षणिक परिणाम स्पष्ट करा. [12]

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) [16]

- अ) मुख्य (Benchmark) दिव्यांगत्व
- ब) दिव्यांग मुलाचा प्रभावी सहभाग व समावेशनामध्ये विशेष शिक्षकाची भूमिका
- क) स्वमग्नतेची वैशिष्ट्ये
- ड) विशिष्ट लेखन व वाचन दोष
- इ) व्यक्ति-प्रथम व आदरयुक्त भाषा वापरण्याचे महत्त्व
- फ) दिव्यांग प्रमाणपत्राच्या आवश्यकते शिवाय लेबलिंग टाळण्याचे महत्त्व

[6573]-1004

F.Y. B.Ed. (Special) (HI)

MARATHI (मराठी)

SEDU-104-T : दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाची ओळख
Introduction to Education of Students with Disabilities
(2025 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 40

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) निबंधवजा प्रश्न 12 गुणांचे असून उत्तर 300-330 शब्दांत अपेक्षित आहे.
4) लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येकी 4 गुणांचे असून उत्तर 100-130 शब्दांत अपेक्षित आहे.
5) उत्तरांसाठी दिलेल्या शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळाव्यात.

प्रश्न 1) दिव्यांगत्वाची प्रतिमाने स्पष्ट करून त्यांचा दिव्यांग मुलांच्या शिक्षणावर होणारा परीणाम स्पष्ट करा. [12]

किंवा

दिव्यांग विद्यार्थ्यांचे लवकरात लवकर निदान व हस्तक्षेपणाच्या त्यांच्या शिक्षणावर होणारा परीणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या समावेशित शिक्षणासाठी लवकरात लवकर निदान व हस्तक्षेपणासाठी CDEIC व DIEC यांची भूमिका स्पष्ट करा. [12]

किंवा

विशेष शाळा, केंद्रे व व्यावसायिक शिक्षण सुरू करण्यासाठी शासकीय योजनांची तरतूद स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [16]

- अ) सॉफ्ट स्किल्स (Soft Skills)
ब) कृती संशोधन
क) शाळा-पूर्व तयारी कार्यक्रम
ड) संसाधन कक्ष
इ) UDL ची तत्त्वे
फ) AI आधारीत शिक्षण प्रणाली

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE13421

[Total No. of Pages : 1

[6573]-1005

F.Y.B.Ed. (Special)

MARATHI (मराठी)

DISABILITY SPECIALISATION

SEDU-105-T : Identification of Disability and Assessment of Needs
(2025 Pattern) (Semester - I)

वेळ : 2 तास/

/एकूण गुण : 40

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) निबंधवजा प्रश्न 12 गुणांचे असून उत्तर 300-330 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 4) लघुत्तरी प्रश्न प्रत्येक 4 गुणांचे असून उत्तर 100-130 शब्दांत अपेक्षित आहे.
 - 5) उत्तरांसाठी दिलेल्या शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळाव्यात.

प्र.1) वाचेचे घटक स्पष्ट करून वाचा आकलनाची संकल्पना स्पष्ट करा.

[12]

किंवा

भारतीय सांकेतिक भाषेच्या (ISL) घटकांची मुलतत्वे, वयानुसार विकास व मुल्यमापनाची गरज स्पष्ट करा.

प्र.2) शैक्षणिक संपादणुकीवर परीणाम करणारे वैयक्तिक, कौटुंबिक व पर्यावरणीय घटक स्पष्ट करा.

[12]

किंवा

शैक्षणिक मुल्यमापनाची साधने व तंत्रे स्पष्ट करून विशेष शिक्षणातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[16]

- अ) श्रवणतपासणीतील टिमचे सदस्य
- ब) वर्तनात्मक चाचण्या
- क) ध्वनीचे भौतिक गुणधर्म
- ड) श्रवणन्हासाचे प्रकारानुसार व तीव्रतेनुसार वर्गीकरण
- इ) पालकांच्या श्रवणस्थितीचा बालकाच्या भाषाविकासावर होणारा परिणाम
- फ) आकलनातील भाषा (Receptive language) व अभिव्यक्तीतील भाषा (Expressive language)

